

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Additio Ad Qvæstiones Selectas in 1. 2. S. Thom. olim impressas

Requesenius, Josephus M.

Romæ, 1675

§. 2. Quid de mente Augustini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38791

Quid de mente Augustini.

159 **S**ecunda conclusio. Non deesse reprobis in poenam originalis auxilium sufficiens ad consecutionem salutis, adeo clare, ac repetitis vicibus docuit Augustinus, ut ad id suadendum, satis sit referre eius propositiones, in quibus hæc veritas aperte continetur. Prima igitur Augustini propositio est, peccator habet potentiam credendi, & non credit, non quia non potest, sed quia non vult; sic docet tract. 53. in Ioan. *nec sic existimemus fidem nostram esse in libero arbitrio, ut diuino non egeat adiutorio, audiamus Evangelistam dicentem dedit eis potestatem filios Dei fieri, ne omnino existimemus in nostra potestate non esse, quod credimus; verumtamen in utroque illius beneficia cognoscamus, nam & agenda sunt gratie, quia data est potestas, & orandum, ne succumbat infirmitas; aduerte, quod ait esse in nostra potestate, non vero fuisse in Adamo,*
 quo

quo pacto essemus potentes in causa, non in nobis ipsis, & ideo lib. 83. quæst. recte infert quæst. 68. col. 3. non posse peccatorem Deo tribuere, quod peccet, sed tantummodo sibi ipsi; non illi, qui noluerunt venire, debent alteri tribuere, sed tantum sibi, quoniam, ut venirent, vocati sunt; nota particulam taxatiuam, *tantum*, ut denotet non defectui vocantis, sed solum vocati tribuendum esse, quod non veniant, ob idque coniungit vocationem ad veniendum, cum non aduentu libero, ut appareat defectus esse ex voluntate, non ex impotentia; eadem inculcat serm. 47. de Sanctis in fine, homini adscribendum, quod potius iudicetur reus in die iudicii, quam innocens, inquiens, dicit Dominus, si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet Pater vester cælestis peccata vestra; Rogo vos Fratres, quid delicatius, quid benignius dici potest? in potestate nostra posuit, qualiter in die iudicii iudicemur, quod amplius declarans, subdit rationem, quia non extra nos, sed in nobis

posuit Deus potentiam facienda id, quod à nobis faciendum requirit; non dixit, vade in orientem, & quare iustitiam, nauiga vsque ad occidentem, vt accipias indulgentiam; dimitte inimico tuo, & dimittetur tibi, indulge, & indulgetur tibi, da, & dabitur tibi; nihil à te extra te querit, ad te ipsum, & ad conscientiam tuam te Deus dirigit, in te enim posuit quod requirat, idem autem est, ponere in nobis, quod requirit à nobis, ac quod prius dixerat, in nostra potestate posuit, qualiter iudicemur.

160 Secunda propositio est, neminem posse, nobis inuitis, eripere nobis bonam operationem, vt ait enarrat. in psal. 55. ad ea verba, in me sunt Deus vota tua, his verbis, omnia potest à te auferre inimicus, inuito; hoc (scilicet donum fidei) auferre non potest, nisi volenti, volens habere aurum, perdet aurum, fidem nemo perdet, nisi qui spreuerit; per quæ verba, comparans amissionem auri, cum amissione fidei, docet inimicum, posse me inuito auferre aurum, non

vero fidem, nisi velim, ac proinde
in eo, qui perdit fidem, agnoscit
potentiam, à qua nequit fides aufer-
ri, ni velit, alioquin, vtrumque dice-
ret ab inimicis auferri posse me in-
uito, & tract. 2. in Ioan. circa me-
dium, ait, hominem posse habere
sibi præsentem Deum, si voluntarie
non recedit ab illo, qui quantum est
de se à nemine recedit; opus est,
inquit, vt tu non recedas ab eo, qui
nusquam recedit, opus est, vt non dese-
ras, & non desereris, noli cadere, & non
tibi occidet, si tu feceris casum, ille
tibi facit occasum, si autem stas, præ-
sens est tibi, sed non stetisti, recordare,
vnde cecideris, vnde te deiecit; non
vi, non impulsu, sed voluntate tua;
si etiam male non consentires, stares, il-
luminatus maneres. Quid clarius ad
ostendendum, quod non vi, sed vo-
luntate, ac potestate nostra cadimus,
ac recedimus à Deo.

161 Tertia propositio; Pecca-
tores excusari non posse, quod pec-
cent, quia carent potentia ad non
peccandum, cum Deus det illis adiu-

torium, ut impleant, quod iubet, sine quo excusarentur à peccato. Sic habet tract. 53. in Ioan. post medium, *ne quisquam neget voluntatis arbitrium, & audeat excusare peccatum, audiamus Dominum & precipientem, & opitulantem, & iubentem, quid facere debeamus, & adiuuantem, ut implere possimus.* Vides quomodo coniungit præceptum cum opitulatione, & iussionem cum adiumento, & lib. 3. de lib. arb. cap. 16. ait homines priuatos facultate sufficienti ad non peccandum, non esse reos peccati, vere tamen peccare, quia habent sufficientissimam facultatem, ex eo igitur, quod non accepit, nullus reus est, ex eo vero, quod non fecit, quod debet, iuste reus est, debet autem, si accepit, voluntatem liberam, & sufficientissimam facultatem.

162. Quarta propositio: Deus præstat omnibus sufficiens lumen, gratiæ ad obseruantiam præceptorum, si velint eo uti, ita lib. 1. de gen. ad lit. cap. 3. in fine contra Manichæos, *illud, inquit, lumen non*

irrationalium animalium oculos pascit, sed pura corda eorum, qui Deo credunt, & ab amore visibilium rerum, ac temporalium se ad eius præcepta seruanda conuertunt, quod omnes possunt, si velint, quia illud lumen omnem hominem illuminat, venientem in hunc mundum, quam doctrinam sic confirmat lib. 1. retract. cap. 10. sub initium recognoscens prædictum locum Genesis, verum est omnes homines posse, si velint, sed præparatur voluntas à Domino, & tamen augetur munere charitatis, vt possint; attende, hanc potestatem dici præparatam vniuersaliter omnibus etiam reprobis, ita vt omnes possint, si velint, & epist. 49. quæ est liber sex quæstionum quæst. 2. propius ad medium, ait, voluntatem, auxiliatricem, nunquam defuisse mortalibus ad salutem, hoc est, vt recte sapiant, & saluentur; voluntatem Dei sequuti sunt, qui recte sapuerunt, quæ nunquam deficit ad salutem iustitiæ, pietatisque mortalium, & lib. de vera relig. cap. 55. ad finem, assignans discrimen
in-

inter facultates datas creaturis liberis, ac necessarijs ait, his datam esse facultatem, vt faciant, quantum possint, illis vero, vt faciant, quantum velint, nisi *Deus summe bonus esset, qui & nulli nature, que ab ipso bona esse potest, invidit, & in bono ipso, alia (hoc est agentia libera) quantum vellent; alia (hoc est necessaria) quantum possunt, vt manerent, dedit;* Quod si in Scriptura dicuntur homines non posse operari, scias ibi potestatem aliquando accipi pro voluntate, & ipsum non posse, pro non velle, vt notat Chrysostomus hom. 67. in medio his verbis; *non poterunt, hoc est noluerunt, vt nunquam potestate pro voluntate utitur.*

163 Quinta propositio; in nostra potestate est, vt inferamur, vel excidamus à gratia, amicitia; salute, & ab Ecclesia, vt ait contra Adimantum Manichæi discipulum cap. 27. perpendens illud Pauli ad Rom. 11. *vide ergo bonitatem, & seueritatem Dei, in eos quidem, qui ceciderunt*

YUNB

runt, seueritatem, in te autem bonitatem Dei, si permanseris in bonitate, alioquin, & tu excideris, sed & illi, si non permanserint in incredulitate, inserentur; sic loquens, ostendit Paulus in nostra potestate esse, ut vel inseri bonitati ipsius, vel excidi seueritate mereamur; quæ verba repetit lib. 1. retract. cap. 22. in fine. Ad-
do tamen bonitatem accipi ab Apostolo, pro libera voluntate saluandi omnes, qua ratione opponitur seueritati, seu voluntati puniendi respuentes salutem; loquitur enim ibi de Gentilibus, qui benignitate Dei inserti per fidem in oleam, hoc est Ecclesiam, & consequenter in amicitiam, possunt excidere, si libere recedant, & non permaneant in fide acquisita per gratiam.

164 Iam vero ex allatis testimonijs, sic argumentor, Augustinus, locis citatis, docet omnibus, etiam reprobis dari potentiam sufficientem, ergo non recte Henricus asseueranter pronunciauit, oppositum doceri ab Augustino. Verum, quia
for-

forte contendet saltem in alijs locis contrarium sensisse, ideo hanc calumniam, quam Gallorum aliqui ex eius scriptis eo viuente excitauerant, non meis, sed eiusdem Augustini verbis, depello. Sic ipse ex Gallorum sensu refert oppositionem lib. 2. de bono perseu. cap. 15. sed aiunt, ut scribitis, neminem posse correptionis stimulis excitari, si dicatur in conuentu Ecclesie audientibus multis; ita se habet de predestinatione predefinita & intentione voluntatis Dei, ut alij ex vobis de infidelitate, accepta obediendi voluntate, veneritis ad fidem, vel accepta perseuerantia maneatis in fide; ceteri vero, qui in peccatorum delectatione remoramini, ideo non dum surrexistis, quia nondum vos adiutorium gratie miserantis erexit; Veruntamen, si qui estis, nec dum vocati, quos gratia sua predestinauerit eligendos, accipietis eandem gratiam, qua velitis, & sitis electi: & si qui obeditis, si predestinati estis reijciendi, subtrahentur obediendi vires, ut obedire cessetis. Audistis calumniam, quod Deus sub-

tra-

trahat obediendi vires non prædestinatis, ut cessent obedire, quas tamen dedit prædestinatis, ut venirent ad fidem, & gratiam, ac in ea permanerent; audiatis pariter, quid immediatè subdat in sui, & Catholici dogmatis defensionem, Augustinus: *ista cum dicunt* (hoc est calumniatores) *ita nos à confitenda Dei gratia, idest, quæ non secundum merita nostra datur, & à confitenda secundum eam prædestinationem Sanctorum deterrere non debent, sicut non deterrermur à confitenda præscientia Dei si quis de illa sic loquatur, ut dicat, sine nunc recte vinitis, sine non recte, tales vos eritis postea, quales Deus futuros esse præsciuit, vel boni, si bonos, vel mali, si malos. Vides quomodo ex his, quæ intulerant Galli de prædestinatione, alijs vero de præscientia, non deterreatur Augustinus persistere in sua, ac fidei sententia, confitendo gratiam datam gratis à Deo, ut omnes possint obedire, si velint, ac saluari.*

mus doctrinæ Augustinianæ sectator, loquens de auxilijs collatis omnibus ad salutem, sic scribit lib. 1. de voc. gent. cap. 5. credimus, ac piissime confitemur, quod Deus nulli nationi hominum, bonitatis suæ dono subtraxit, unde & inexcusabiles facti sunt, quia Deos sibi dona fecerunt, & quæ creata erant ad utendum, venerata sunt ad colendum, & lib. 2. cap. 4. initio, ne in præteritis quidem seculis, hæc eadem gratia, quæ post Domini nostri Iesu Christi resurrectionem, ubique diffusa est, defuit mundo; & cap. 28. sicut qui crediderint, iuvantur, ut in fide manent, sic etiam, qui non crediderunt, iuvantur, ut credant, & quemadmodum illi in sua habent potestate, ut exeant, ita & isti in sua habent potestate, ne veniant; fitque manifestum, quod diversis, atque innumeris modis, omnes homines vult Deus salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire, sed qui venerunt, Dei auxilio diriguntur, qui non venerunt, sua pertinacia relictarunt. Quapropter idem S. Doctor in respons. ad 7. & 8. obiectiones

nes Vincentianas, & 14. obiectionem Gallorum, contra doctrinam Augustini, reijcit tamquam impias, ac blasphemias, has duas propositiones, primam, *hæc est voluntas Dei, ut magna pars Christianorum salva esse, neque velit, neque possit: secundam, non vult Deus, ut omnes Catholici in fide perseuerent, sed vult, ut inde magna pars apostatet, ut refert Ruiz disp. 16. de prædest. sect. 1. num. 7. & disp. 19. de vol. sect. 6. num. 8. & 9. vbi refellens asserentes Deum nolle, ut creaturæ possint esse saluæ, subtrahendo potestatem, ac vires, per quas consequi valeant salutem, sic concludit; Porro, ne posteris de tanti Doctoris Augustini sententia maneret ratio dubitandi, Dei providentia permisit, ut de hoc articulo (scilicet voluntatis diuinæ de salute omnium, & de potentia eis data ad illius consecutionem) plurima contra doctrinam Augustini obijcerentur, inspiravitque Prospero, ut obiectionibus satisfaciens, illius mentem sapius explicaret, ut iam, qui contra Prosperum senserit, non*

pos-

possit de eodem cum Augustino sentire.

166 Postremo, refellendum est aliud Henrici corollarium cap. 4. §. 10. vers. expedienda hic est difficultas, ubi sic loquitur; tanta per peccatum Adæ contracta est impotentia ad proxime expedite operandum, ut si idem omnino adiutorium datum Adæ ad perseverandum, nobis in statu naturæ lapsæ donaretur, non esset sufficiens ad amouendam illam impotentiam perseverandi, ut ait S. Doct. lib. de correptione & gratia cap. 12. prope finem, hæc tradens; si in tanta infirmitate vitæ huius, in qua infirmitate propter elationem reprimendam perfici virtutem oportebat, ipsis relinqueretur voluntas sua, ut in adiutorio Dei, sine quo perseverare non possent, manerent, si vellent, nec Deus in eis operaretur, ut vellent, inter tot, ac tantas infirmitates voluntas ipsa succumberet, & ideo perseverare non possent, quia deficientes infirmitate, nec vellent, aut non ita vellent infirmitate voluntatis, ut possent. Refellendum inquam.

pri-

primo, quia miscet duo contradictoria, nam si adiutorium Adami fuit datum ad operandum cum maxima facilitate, ut ait, idem S. Doctor, utique posterius ob infirmitatem ortam ex lapsu, non poterant cum eodem adiutorio operari faciliter, sed poterant cum difficultate, quæ non reddit hominem impotentem simpliciter, sed impotentem ad operandum sine conatu, & sine victoria, siquidem difficultas opponitur facilitati, non vero potentiæ operandi, unde quando difficultas est adeo ingens, ut reddat impotentem, tunc non est mera difficultas, sed impotentia, quæ doctrina est S. Tho. in 2. dist. 28. quæst. 1. art. 2. in corp. ut dicam.

167 Secundo, quia male pro se adducit Augustinum, qui distinguens eo loco donum dans vires ad perseverandum à dono dante vires simul, & perseverantiam exemplo alimentorum, quæ reddunt hominem potentem ad viuendum, non tamen, ut actu viuat, subdit posteros infirmos

mos infirmitate orta ex originali adhuc lapsuros in peccatum, non quia eis defuisset auxilium, sine quo permanere non possent, & possent manere si vellent, sed illud tantummodo datum prædestinatis, quo Deus operatur in eis, vt perseverent, ac velint; vt liquet ex eius verbis, *si in tanta infirmitate ipsis relinqueretur voluntas sua, vt in adiutorio Dei, sine quo perseverare non possent, manerent, si vellent, nec Deus in eis operaretur, vt vellent, infirmitate sua voluntas ipsa succumberet*; quapropter posteris infirmis non negat Augustinus in ea hypothese potentiam ad perseverandum, sed illam potius supponit, subdens cum ea non actu perseveraturos ob infirmitatem, qua deficerent, nec vellent actu permanere, aut non ita vellent, vti volunt prædestinati, eo quia non poterant, vtpote privati eo dono, quod ultra potentiam perseverandi, dat actualem perseverantiam, seu posse simul, & velle, ideoque, quia non poterant cum illo primo adiutorio actu per-

ma-

manere, quemadmodum, nec permansit Adam, quamuis non infirmus, sed fortis; ac robustus, sic concludit; subuentum est ergo infirmitati voluntatis humanae, ut diuina gratia indeclinabiliter, & inseparabiliter ageretur, & ideo, quamuis infirma non deficeret, neque aduersitate aliqua vinceretur: ita factum est, ut voluntas hominis inualida, & imbecilla in bono adhuc paruo, perseueraret per virtutem Dei, cum & voluntas primi hominis fortis, & sana in bono ampliore non perseuerauerit, habens virtutem liberi arbitrii, quamuis non defuturo adiutorio Dei, sine quo non posset perseuerare, si vellet, non tamen tali, quo Deus in illo operaretur, ut vellet; fortissimo quippe dimisit, atque permisit facere, quod vellet, infirmis seruauit, ut ipso donante, inuictissime, quod bonum est, vellent, nec hoc deserere inuictissime nollent. quibus verbis, dum ait subuentum esse infirmitati humanae, non per adiutorium sine quo non, sed per illud aliud, quo voluntas adhuc imbecilla indeclinabiliter, & in-

N

se-

separabiliter ageretur, & perseveraret in bono; non adimit potentiam ad perseverandum, sed actualem perseverantiam, quæ est effectus secundi adiutorij, quod non datum est Adam forti; sed postero infirmo.

Sectio secunda diluuntur obiectiones.

168 Obijcies primo: Auxilium datum Angelis reprobis, & Adamo in statu innocentiae non fuit efficax, sed sufficiens, aliter ambo stetit in statu acceptae iustitiae, sed Augustinus lib. de corrept. & gr. cap. 11. & 12. docet homini fuisse denegatum in poenam peccati auxilium collatum primo homini, & Angelo, ergo docet homini lapsio fuisse denegatum auxilium sufficiens: minor patet ex verbis Augustini de corr. & grat. cap. 11. post medium; *si hoc adiutorium, Angelo, vel homini cum primum facti sunt, defuisset, quoniam, non talis natura facta erat, ut sine adiutorio posset manere si vellet, non utique sua culpa cecidissent, adiutorium quippe defuisset, sine quo manere*
non